„ANALELE BUCOVINEI", PERIODICUL INSTITUTULUI „BUCOVINA" AL ACADEMIEI ROMÂNE. DESTINUL UNUI PROIECT ŞTIINŢIFIC

VASILE I. SCHIPOR

„Analele Bucovinei", das Periodikum des Bukowina-Instituts der Rumänischen Akademie. Das Schicksal eines wissenschaftlichen Projektes

(*Zusammenfassung*)*

Die Studie *„Analele Bucovinei", das Periodikum des Bukowina-Instituts der Rumänischen Akademie. Das Schicksal eines wissenschaftlichen Projektes* präsentiert die Umständen, unter denen das genannte Bukowiner Periodikum gegründet wurde, seine Erscheinung, sein Format, die Problematik, die im Laufe der 20 jährigen ununterbrochenen Erscheinung in der wissenschaftlichen Debatte behandelt wurde, seine Mitarbeiter, seine Prägung im wissenschaftlichen Leben Rumäniens, sowie die Antwort des Redaktionsteams auf die neuen Herausforderungen der wissenschaftlichen Konkurrenz zu Beginn des neuen Jahrtausends.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: wissenschaftliches halbjähriges Periodikum, Erscheinung, Format, Redaktionsteam, Auflage, Programmartikel, redaktionelle Politik, programmatische wissenschaftliche Forschung, Forschungsrichtungen, redaktionelle Ansprüche, wissenschaftliche Konkurrenz, Erwartungshorizont, Benutzer, Wirkungsanalyse, Anwort.

Încă din anul înfiinţării sale – 1992, septembrie 6 –, Centrul de Studii „Bucovina" preia proiectul *Enciclopediei generale a Bucovinei*, elaborat şi propus în 1990 de către academicianul Vladimir Trebici[1]. Proiectul, întocmit la iniţiativa

* Traducere: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

[1] Pentru întreaga problematică a proiectului, vezi D. Vatamaniuc, *Centrul de Studii „Bucovina" la un deceniu de activitate*, în „Analele Bucovinei", anul IX, nr. 2 (19), 2002, p. 317–326 şi capitolul *Enciclopedia generală a Bucovinei*, în volumul D. Vatamaniuc, *Bucovina între Occident şi Orient. Studii şi documente*, Prefaţă de acad. Ştefan Ştefănescu, Bucureşti, Editura Academiei Române, Colecţia „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii" (20), 2006, p. 30–36. Procesul-verbal de la dezbaterea publică a proiectului, desfăşurată la Suceava, în 23 martie 1991, este inclus în documentarul *Românii din Bucovina în reconstrucţia societăţii civile*, publicat de Vasile I. Schipor în „Analele Bucovinei", anul XII, nr. 1 (23), [ianuarie – iunie], 2005, p. 192–196 şi în volumul *Bucovina istorică. Studii şi documente*, p. 586–589.

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)

Societății pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina şi prezentat public la Suceava, în 23 martie 1991, are în structura sa capitolele: I. Istorie; II. Pământul (1. Geografie; 2. Geologie; 3. Resurse naturale); III. Oamenii (1. Demografie generală; 2. Românii; 3. Rutenii/ucrainenii; 4. Germanii; 5. Evreii; 6. Polonezii; 7. Lipovenii; 8. Alte neamuri); IV. Economia (1. Agricultura; 2. Creşterea animalelor; 3. Pădurile; 4. Industria şi mineritul; 5. Transporturile şi comunicaţiile; 6. Industria casnică; 7. Alte activităţi economice); V. Cultura (1. Biserica Ortodoxă. Mitropolia. Fondul Religios Greco-Oriental. Învăţământul teologic; 2. Celelalte confesiuni; 3. Învăţământul; 4. Sănătatea publică; 5. Literatura şi presa; 6. Muzica şi teatrul; 7. Folclorul; 8. Alte arte; 9. Societăţi culturale); VI. Administraţia şi viaţa politică (1. Administraţia austriacă, 1775–1918; 2. Administraţia românească, 1918–1940, 1941–1944; 3. Administraţia sovietică, 1940–1941, 1944–1989; 4. Evoluţia împărţirii administrative a Bucovinei; 5. Partidele politice); VII. Bucovina în lumina dreptului istoric şi internaţional (1. Anexarea din 1775; 2. Unirea Bucovinei cu România, 1918. Aspecte juridice şi diplomatice; 3. Pactul Ribbentrop-Molotov şi anexarea Bucovinei de Nord, 1940; 4. Legislaţia şi dreptul; 5. Dreptul „obişnuielnic" în Bucovina); VIII. Structura socială şi etnică a Bucovinei. Probleme speciale (1. Ţăranii; 2. Răzeşii, mazilii şi boierii; 3. Colonizarea şi imigrările în perioada 1775–1918; 4. Emigrări din Bucovina până în 1914; 5. Colonizări, imigrări şi deportări, 1940–1990; 6. Schimburi interetnice: căsătorii mixte, asimilări); IX. Sate şi oraşe (monografii); X. Personalităţi culturale şi politice (monografii)[2].

[2] Problematica proiectului, cu un adaos de alte două capitole, revine în discuţie în partea a doua a anului 2007. Sub presiunea evenimentelor din viaţa instituţiei şi a aceloraşi activişti înregimentaţi în „voluntariatul bucovinean" de la Rădăuţi, Institutul „Bucovina" adoptă un proiect de cercetare ştiinţifică, pe care îl supune spre aprobare Prezidiului Academiei Române. Iată proiectul, în câteva dintre variantele sale: cea dintâi variantă, însoţită de o adresă către Prezidiul Academiei Române, purtând numărul 146, din 11 octombrie 2007 se intitulează, *Enciclopedia Bucovinei* şi cuprinde 11 volume: „I. Bucovina. Repere cronologice; II. Personalităţi ale culturii; III. Periodice; IV. Viaţa politică; V. Învăţământul; VI. Culte şi instituţii; VII. Economia; VIII. Administraţia şi armata; IX. Asociaţii şi societăţi; X. Muzica şi artele plastice; XI. Prezentare generală". Cea de a doua variantă, însoţită de o adresă tot către Prezidiul Academiei Române, purtând numărul 156, din 17 octombrie 2007, este o revenire la adresa anterioară şi cuprinde, de asemenea, 11 capitole: „I. Bucovina. Repere cronologice; II. Personalităţi ale culturii; III. Periodice; IV. Viaţa politică; V. Învăţământul; VI. Culte şi instituţii; VII. Economia; VIII. Administraţia şi armata; IX. Asociaţii şi societăţi; X. Aşezări din Bucovina; XI. Prezentare generală". La volumul X, după titlu, pe copie se află adăugat cu mină neagră: „+ Geologie + Geografie + Resurse". Potrivit acestor două variante ale documentului, proiectul ştiinţific poartă denumirea de *Enciclopedia Bucovinei*, urmând a fi realizat de către cercetătorii instituţiei „în colaborare cu specialişti din ţară şi din străinătate (Austria, Germania, Polonia, Republica Moldova şi Ucraina)", fiind structurat „ca un dicţionar, tematic şi în ordine alfabetică". În sfârşit, cea de a treia variantă a documentului cuprinde 12 volume şi poartă o altă denumire: *Dicţionarul general al Bucovinei*: „I. Personalităţi ale culturii bucovinene; II. Periodice bucovinene; III. Viaţa politică în Bucovina (instituţii şi personalităţi); IV. Învăţământul în Bucovina; V. Culte şi instituţii religioase în Bucovina; VI. Economia în Bucovina; VII. Administraţia şi armata în Bucovina; VIII. Asociaţii şi societăţi în Bucovina; IX. Ştiinţa în Bucovina; X. Muzica şi artele plastice în Bucovina; XI. Literatura Bucovinei; XII. Prezentare generală Bucovina". Din documentele de evidenţă ale Institutului „Bucovina" nu rezultă că si aceasta ar fi fost trimisă la Bucureşti, spre aprobarea Prezidi

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)

Timp de aproape doi ani (1992–1993), eforturile Centrului de Studii „Bucovina", încadrat cu numai doi cercetători şi un director, acesta funcţionând cu jumătate de normă, nu dau rezultate în această direcţie. În condiţiile acestea, se adoptă hotărârea de a se tipări o publicaţie proprie, „Analele Bucovinei"[3], care, prin structură, să abordeze domeniile vizate prin proiectul *Enciclopediei generale a Bucovinei*, publicând, cu prioritate, lucrări cu caracter monografic, la nivelul exigenţelor publicisticii ştiinţifice academice contemporane şi fără a neglija orizontul de aşteptare al utilizatorilor din Bucovina şi originari de aici, provincie privită programatic în întregul ei istoric.

„Analele Bucovinei" apar în 1994[4] sub egida Editurii Academiei Române şi se tipăresc la Bucureşti. Sub aceeaşi egidă periodicul apare şi astăzi. De format 17 × 24 cm, periodicul are o apariţie semestrială şi un număr variabil de pagini[5].

[3] Ca orice început din această parte a lumii noastre de la sfârşitul veacului precedent, şi stabilirea numelui acestui periodic s-a făcut cu dificultate. Dintre variantele propuse timp de câţiva ani (1991–1993): „Anuarul Institutului de Istorie a Bucovinei", „Revista Bucovinei", în cele din urmă s-a impus actuala denumire: „Analele Bucovinei". Şi regimul de apariţie a periodicului s-a stabilit cu dificultate, acesta influenţând şi astăzi cercetare ştiinţifică desfăşurată de cercetătorii instituţiei de la Rădăuţi. Astfel, în *Planul de activitate ştiinţifică pentru 1993*, datat 26 decembrie 1992, se precizează, între altele: „Publicaţia ştiinţifică a Centrului de Studii s-ar putea numi «Revista Bucovinei», cu apariţie, deocamdată, semestrială, sub formă de caiete, în 300–400 de pagini". Tot în această privinţă, în Adresa nr. 2, din 16 martie 1993, către Academia Română – Filiala Iaşi, se precizează: „Având în vedere faptul că Muzeul Judeţean de Istorie Suceava scoate o publicaţie cu titlul de «Anuar» şi din nevoi ce ţin de o mai largă acoperire a spaţiului cultural bucovinean, vă rugăm prin prezenta să aprobaţi schimbarea titlului din «Anuar» în «Analele Bucovinei» ca publicaţie a Centrului de Studii «Bucovina». Propunem ca această publicaţie să apară de două ori pe an, cu posibilitatea ca-n anii următori ritmicitatea apariţiei acestei publicaţii să sporească de 3–4 ori pe an".

[4] În rânduiala lucrurilor din perioada invocată mai sus (1992–1993), anul de fondare a periodicului urma să fie 1993. Numărul 1 al periodicului „Analele Bucovinei", în realitate, nu s-a tipărit, tomul primind aviz negativ. La această realitate, mai puţin cunoscută astăzi, face referire, între altele, şi *Darea de seamă cu privire la activitatea desfăşurată în anul 1993*: „Centrul de Studii «Bucovina» a pregătit pentru editare nr. 1 al «Analelor Bucovinei», aflat sub tipar la Editura Academiei. [...] Menţionăm că acest număr este, în realitate, numărul 2 al revistei noastre, deoarece primul număr, cuprinzând în cele peste 300 de pagini studii şi articole de istorie veche şi medievală, a fost împiedicat să apară din motive controversate, referitoare la «teoria descălecatului»". *Referatul cu privire la „Analele Bucovinei", I, 1, 1993*, întocmit la data de 23 septembrie 1993 de către Ştefan S. Gorovei, face, însă, un real serviciu instituţiei nou înfiinţate în Bucovina: „Ceea ce se propune a fi numărul 1 al unei reviste regionale – «Analele Bucovinei» – nu este, din păcate, decât o adunare neîndemânatecă de texte vechi, cu concluzii în cea mai mare parte depăşite şi se reia, într-o revistă din 1993, un studiu de acum un secol al lui D. Onciul, amendabil şi sub raport bibliografic, nu numai sub acela al demonstraţiilor pe care le cuprinde. [...] Adunarea acestor texte vechi într-o revistă nouă nu e deloc recomandabilă, dându-i mai degrabă aerul de crestomaţie decât de revistă ştiinţifică. Astfel alcătuită, ea poate fi lesne acuzată de amatorism, de lipsă de profesionalitate [...]. Tipărit în forma în care se află acum, numărul 1 al «Analelor Bucovinei» va face un deserviciu Centrului de Studii care îl editează, riscând critici dintre cele mai severe".

[5] Cel dintâi tom are 234 p., iar cel de al doilea 308 p. Până la sfârşitul deceniului trecut, „Analele Bucovinei" apar cu un număr de circa 250 de pagini. Începând din anul 2000, periodicul apare, în general, cu peste 300 de pagini. Tomul XIII, 1 (26) din 2006, are 408 pagini, tomul XIV, 1 (28) din 2007, 418 pagini, iar tomul XV, 1 (30) din 2008, are 424 pagini. Din 2009, „Analelor Bucovinei" li se alocă anual un nu

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)

În colegiul de redacție al celui dintâi număr se află: acad. Radu Grigorovici, acad. Ştefan Ştefănescu, acad. Vladimir Trebici, acad. Gheorghe Platon, Liviu Ionesi, m. c. al Academiei Române, Radu Economu, Marian Olaru. Redactor-şef: Dimitrie Vatamaniuc. Secretar de redacție: Vasile Schipor. Responsabil de număr: Marian Olaru.

Articolul-program este semnat de acad. Gheorghe Platon. Ca document al epocii care l-a produs şi al unei generații însuflețite atunci de „mari idei", acesta surprinde importanța proiectului patronat de Academia Română, din perspectiva integratoare a istoriei naționale: „Asemenea lui Mihail Kogălniceanu, care, în 1843, de la catedra Academiei Mihăilene, dădea expresie simțirii românești şi viziunii integratoare a istoriei, astăzi, şi noi considerăm ca *patrie* a noastră „toată acea întindere de loc unde se vorbeşte românește", iar ca istorie a românilor *Istoria Moldovei întregi, înainte de sfârşirea ei, a Valahiei şi a fraților din Transilvania.*

Soarta, şi poate nu numai ea, a întreținut vreme îndelungată separația politică între cele trei provincii românești. Din nefericire, sfâşierea Moldovei reprezintă şi astăzi o realitate, pe care Țara o resimte dureros. Istoria României, sinteza întregului național existent şi viabil în pofida stăpânirilor politice vremelnice, a trebuit să fie realizată din suma părților politice în care viețuia organismul etnic național. [...]

Când o parte a națiunii se află în suferință, întregul organism național se resimte dureros. Sabia care se clatină asupra acestei părți amenință, în măsură egală, întreaga națiune în existența sa materială şi spirituală.

Aspirațiilor spre reîntregire şi eforturilor politice pentru a le realiza trebuie să li se adauge datoria morală de a cultiva şi a întreține conştiința întregului național. «Unirea în cugete şi în simțiri» – chiar şi în noile condiții ale istoriei – a rămas, trebuie să rămână, preludiul necesar al actului politic.

Istoria națională a românilor se cuvine să cuprindă, firesc este, istoria vremurilor în care cele două provincii, părți din trupul țării, s-au aflat sub stăpânire străină. Reconstituirea acestei istorii (adevărată istorie a rezistenței naționale) este un imperativ al vremurilor noastre, trebuitor păstrării încrederii în valorile naționale şi în destinul nostru istoric.

Împrejurări politice proprii au imprimat vieții românești şi mişcării naționale din Basarabia şi Bucovina căi deosebite, modalități de expresie care nu coincid. Țara, națiunea, este datoare să urmărească, să sprijine, să încurajeze şi să dirijeze, chiar, această mişcare; fără să lezeze interesele cuiva, mişcarea națională a românilor afirmă şi promovează valorile libertății şi ale democrației, în numele cărora se realizează ordinea politică a lumii de astăzi. [...]

«Analele Bucovinei» – al cărui prim număr este acesta – pe linia prestigioaselor publicații care au precedat-o, îşi propune să fie un instrument pentru împlinirea nobilelor obiective ale promovării şi răspândirii culturii naționale; să reprezinte o *alternativă românească autorizată* în dialogul, demult deschis, privind istoria şi cultura Bucovinei. Se va înscrie în acest dialog cu prestigiul instituției care o patrone[illegible]e sale.

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)

Sanctuar al Moldovei, cuprinzând ctitoria descălecătorilor, mormântul marelui Ştefan, cetatea de scaun a Ţării şi ctitoriile vo[i]evodale care mărturisesc geniul creator al poporului, Bucovina poartă în ea sufletul românesc dintotdeauna. «Analele Bucovinei» se vor strădui să dea expresie acestui suflet, ridicând conştiinţele noastre, ale tuturora, la nivelul unor mari idei"[6].

Cu modificări în colegiul de redacţie şi îmbunătăţiri de structură, „Analele Bucovinei" se ocupă în cei douăzeci de ani de apariţie neîntreruptă de problemele Bucovinei istorice sub toate aspectele: viaţă politică, literară, culturală şi artistică, istorie, demografie, toponimie, onomastică, statistică, etnografie şi folclor, ştiinţe naturale[7]. Număr de număr, este rezervat un spaţiu larg evocării personalităţilor bucovinene, cărţilor şi revistelor din provincie, manifestărilor diverse ce au ca temă Bucovina, atât în ţară cât şi peste hotare. Prin caracterul enciclopedic şi prin aria de cercetare, „Analele Bucovinei" ocupă un loc singular atât între publicaţiile periodice ale Academiei Române cât şi în rândul publicaţiilor ştiinţifice din Bucovina şi străine, ce apar astăzi.

De-a lungul celor douăzeci ani de apariţie neîntreruptă, editorialele sunt semnate de mari personalităţi ale vieţii ştiinţifice din România: academicienii Radu Grigorovici, Gheorghe Platon, Vladimir Trebici, Ştefan Ştefănescu, Gheorghe Mihailă, Valeriu D. Cotea, Răzvan Theodorescu, Ioan-Iovitz Popescu, D. Vatamaniuc, m. o. al Academiei Române, Mihai-Ştefan Ceauşu; personalităţi ale vieţii ştiinţifice de peste hotare: dr. Ortfried Kotzian; personalităţi ale vieţii ştiinţifice din Bucovina: prof. univ. dr. Mihai Iacobescu; cercetători ai Institutului „Bucovina": Marian Olaru, Ştefan Purici, Vasile I. Schipor.

În cadrul rubricii *Evocări*, „Analele Bucovinei" readuc în actualitate personalităţi de seamă ale vieţii ştiinţifice din Bucovina istorică: Ion I. Nistor (1876–1962), Dimitrie Onciul (1856–1923), Vasile Grecu (1885–1972), Constantin I. Brătescu (1882–1945), Ion Negură (1909–1985), Isaia Baloşescu (1766–1834), George baron Løvendal (1897–1964), Traian Băileanu (1882–1947), George Macrin (1911–1991),

[6] Acad. Gheorghe Platon, *Argument*, în „Analele Bucovinei", Rădăuţi – Bucureşti, anul I, nr. 1, [ianuarie – iunie] 1994, p. 5–6. Republicat într-un volum retrospectiv, vezi „Analele Bucovinei", anul IX, nr. 2 (19), [iulie – decembrie] 2002, p. 329–33.

[7] Între obiectivele urmărite prin proiectul de elaborare a *Enciclopediei generale a Bucovinei*, direcţiile tematice principale de cercetare ştiinţifică ale Centrului pentru Studierea Problemelor Bucovinei, ulterior ale Institutului „Bucovina" al Academiei Române, articolul-program al periodicului „Analele Bucovinei" şi materialele ce formează substanţa fiecăreia din secţiunile sale există o relaţie strânsă, observabilă la o examinare atentă a lucrurilor. Iată direcţiile tematice principale de cercetare ştiinţifică ale instituţiei: 1) Mişcarea de emancipare naţională a românilor din Bucovina istorică (1775–1918); 2) Caracteristicile procesului de reintegrare a provinciei în spaţiul etno-cultural românesc; 3) Procesul de comunizare a Bucovinei. Consecinţe economice, social-politice şi populaţionale; 4) Bucovinenii şi exilul creator; 5) Evoluţia şi particularităţile fenomenului literar din Bucovina istorică; 6) Problematica presei din Bucovina istorică de la începuturi până în prezent; 7) Familii vechi din Bucovina; 8) Caracteristicile etno-folclorice ale zonei Rădăuţilor; 9) Rezervaţiile naturale din spaţiul bucovinean; 10) Istoricul cercetărilor geologice şi al exploatării resurselor din Bucovina.

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)

Teodor Balan (1885–1972), George Popovici (T. Robeanu) (1863–1905), Peter Tomaschek (1882–1940), Matthias Friedwagner (1861–1949), Dimitrie Dan (1856–1927), Ciprian Porumbescu (1854–1883), Andronic Motrescu (1852–1922), Eugen Pohonțu (1897–1992), Johann Mikulicz-Radecki (1850–1905), Filimon Rusu (1882–1957), Vasile Țigănescu (1898–1971), Franz Herbich (1871–1865), Victor Ion Popa (1895–1946), Iraclie Porumbescu, Franz Xaver Knapp (1809–1883), Radu Grigorovici (1911–2008), Eudoxiu Hurmuzacki (1812–1874), Emilian Sluşanschi (1877–1916), Hubert Woyty-Wimmer (1901–1972), George Grigorovici (1871–1950), Grigore C. Bostan (1940–2004), Ludwig Adolf Simiginowicz-Staufe (1832–1897).

Secțiunea amplă *Viața politică, culturală, literară şi artistică* reuneşte, de-a lungul celor 41 de tomuri tipărite până acum, numeroase studii pe o tematică diversă (scriitori, filosofi, compozitori, profesori, ierarhi, învățători, oameni politici, instituții, ideologie literară, literatură, muzică, învățământ, biserică, presă, procese social-politice etc.).

În spațiul secțiunii *Istorie, demografie, toponimie, onomastică, statistică*, secțiune evoluată din *Demografie, toponimie* (din perioada de început), „Analele Bucovinei" publică studii semnate de autori din generații diferite şi afirmați în domeniile urmărite programatic de redacția de la Rădăuți: Alexandina Cernov, Ion Popescu-Sireteanu, Ion Popescu, Radu Grigorovici, Nicolai Grămadă, Vasile Hasna, Alexandru-Ovidiu Cristureanu, Ştefan Purici, Valerian Procopciuc, Eugen Glück, Constantin Ungureanu, Daniel Hrenciuc, Mircea Pahomi, Catinca Agache, Alain Ruzé, Mihai-Aurelian Căruntu, Marian Olaru, Sergiu Haimovici, Vlad Gafița, Rodica Iațencu, Luzian Geier, Volodomir Sapolovskij, Maria Mandric, Dumitru Valenciuc, Ioan-Paul Valenciuc, Mihai Iacobescu, Alexander Oguy, Ligia-Maria Fodor, Ortfried Kotzian, Vasile Diacon, Ovidiu Bâtă, Adrian-Nicolae Puiu, Elena Firea, Gheorghe Schipor, Alexandrina Cuțui, Anghel Popa, Otilia Hrihorciuc, Alexandru-Ovidiu Vintilă, Harieta Mareci-Sabol, Ion Cernat, Simina-Octavia Stan, Carmen-Rodica Chelba, Ilie Luceac, Otto-Friedrich Hallabrin, Vasile I. Schipor, Arcadie M. Bodale, Constantin Cenuşă, Tetyana Kloubert, Bogdan-Petru Niculică, Ana-Gabriela Drahta, Leon Buburuzan.

În cadrul secțiunii *Etnografie, folclor*, devenită *Folclor. Etnografie. Arhitectură*, începând cu anul V, nr. 2 (11), [iulie – decembrie] 1998, „Analele Bucovinei" publică, de-a lungul celor douăzeci de ani de apariție neîntreruptă, studii semnate de Grigore Bostan, Vasile I. Schipor, Dragoş Cusiac, Gr. Nandriş, Vetoria Costinean, Liviu Papuc, Magdalena Vasilescu, Florin Bucescu, Elena Cristuş (ulterior Elena Pascaniuc), Alma Blănaru, Iulia Brânză, Toderaş Simion, Iordan Datcu, Ion Filipciuc, Mihai Camilar, Gheorghe Patza.

În secțiunea destinată *Ştiințelor naturii*, în „Analele Bucovinei" se publică studii, articole, documentare diverse, semnate de Titus Lucescu, Sorin Trelea (şi colaboratorii), Taras Seghedin, Ovidiu Bâtă, Petru Bejenaru, acad. Liviu Ionesi, Ion Iordache, Carmen Gache, Radu Cenuşă, Tudor Țibuleac (şi colaboratorii), Ion Podaşcă, acad. Constantin Toma, Aspazia Andronache, Adrian Oprea,

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)

Constantin Ion, Adrian Mesteacănu, Denisa Conete, Radu Gava, Angelica Turculeț, Anca Ionce, Johanna Müller, Alina-Elena Ignat, Nicolai Pomohaci.

Secțiunile *Documente* (întreținută începând cu anul II, 1 (3) din 1995) și *Opinii* (începând de la II, 2 (4) din 1995)[8] reunesc materiale de interes, sub diverse semnături. Pentru importanța lor, în numerele retrospective, aniversare, din 2002 și 2012, „Analele Bucovinei" retipăresc și articolele de la rubrica *Opinii*, publicate de-a lungul anilor în paginile sale.

În secțiunea *Cronică*, „Analele Bucovinei" publică articole referitoare la viața culturală și științifică din provincie, iar alteori consemnează evenimente ce privesc Bucovina ori activitatea bucovinenilor din alte părți.

Secțiunea *Cărți. Reviste* este destinată apariților editoriale din provincie, din țară și de peste hotare, consacrate Bucovinei. Rubrica *In memoriam* consemnează trecerea în eternitate a unor bucovineni de seamă ori a unor colaboratori.

Câteva numere din „Analele Bucovinei" sunt omagiale, închinate unor personalități ale istoriei și culturii noastre: Gheorghe Løvendal (IV, 2, 1997, p. 287–326), Ciprian Porumbescu (X, 1, 2003), Ștefan cel Mare (XI, 1, 2004). Un număr special, IV, 3, 1997, publică în limbile română, germană și ucraineană documentele conferinței științifice internaționale din 1996, fără să respecte structura adoptată în 1994. Tomul XVII, nr. 1 (34), [ianuarie – decembrie] 2010, 356 p., este, de asemenea, un număr special, reunind documentele Conferinței științifice internaționale „Identitate și multiculturalitate în Bucovina istorică. Convergențe culturale", Rădăuți, 1–3 octombrie 2009[9]. Tomul XVIII, nr. 1 (36), [ianuarie – iunie] 2011, este un tom omagial, închinat academicianului Radu Grigorovici (1911–2008), director fondator al Institutului „Bucovina", la centenarul nașterii sale.

La împlinirea a zece ani de la înființarea Centrului pentru Studierea Problemelor Bucovinei, „Analele Bucovinei" apar cu un număr special, retrospectiv, oferind utilizatorului interesat de cercetarea problemelor Bucovinei un instrument de lucru. Sumarul acestuia cuprinde un *Editorial* (D. Vatamaniuc, *Centrul de Studii „Bucovina" la un deceniu de activitate*); *Nota redacției*; *Argument* (retipărirea articolului-program din I, 1, 1994, semnat de acad. Gheorghe Platon); *Editoriale (1994–2002)*; *Opinii (1994–2002)*; *Bibliografia tematică a revistei „Analele Bucovinei", pe anii 1994–2002*; *Sumare (1994–2002)*; *Numere speciale*; *Lista ilustrațiilor apărute pe prima copertă a fiecărui număr*; *Indice de autori.*

La împlinirea a douăzeci de ani de la înființarea Centrului de Studii „Bucovina", periodicul de la Rădăuți apare cu un nou număr retrospectiv, aniversar, având aceeași structură a sumarului ca și tomul din 2002: *Editorial*,

[8] La fel ca editorialele, materialele publicate în secțiunea *Opinii* se retipăresc în tomul retrospectiv al „Analelor Bucovinei", anul IX, nr. 2 (19), [iulie – decembrie] 2002, p. 457–564.

[9] Tipărind documentele acestei reuniuni, acesta este cel de al doilea tom care apare fără să respecte formatul

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)

semnat de redactorul-şef: D. Vatamaniuc, *Institutul „Bucovina" al Academiei Române la 20 de ani de activitate şi periodicul său „Analele Bucovinei"*; *Nota redacţiei*; acad. Gheorghe Platon, *Argument*; *Editoriale 2003–2012*; *Opinii 2003–2012*; *Bibliografia tematică a revistei „Analele Bucovinei" pe anii 2003–2012*; Sumare *(2003–2012)*; Numere speciale; Lista ilustraţiilor apărute pe prima copertă a fiecărui număr; Indice de autori.

Alţi colaboratori ai periodicului „Analele Bucovinei": Ion Alexandrescu, Petru Bărbuţă, Luca Bejenaru, Alma Blănaru, Ana Borca, Radu-Florian Bruja, Constantin Burac, Dumitru Burghelea, Aurel Buzincu, Constantin C. Cojocaru, Viorel Cosma, Gavril I. Crăciun, Hans Dama, Ilie Dan, Vasile M. Demciuc, Andrei Devenyi, Mircea A. Diaconu, Oleksandr Dobrshanskii, Horst Fassel, Nicoleta Florea, Nicolae Havriliuc, Franz Holzl, Norbert Gaschler, Cornel Gheorghieş, Ion Gherman, Gheorghe Giurcă, Ştefan S. Gorovei, Mircea Grigoroviţă, Tadei Iaţeniuk, Vladimir Iliescu, Georgeta Istrătoaie, Ihor Jaloba, Doina Iavni, Dan Jumară, Vasile Juravle, Lydia Baronesse Løvendal-Papae, Luminţa Lăzărescu, Dragoş Luchian, Mircea Lutic, George Macrin, Iurii Makar, Rodica Marchidan, Elena-Luminiţa Martiniuc, Oleksandr Massan, Eleonora Moldovan, Carol Mohr, Tudor Morariu, George Muntean, Vichentie Nicolaiciuc, Alis Niculică, Liviu Onu, Radu-Mihai Papae, Eugen Patraş, Gheorghe Pâţu, Dan Păcurariu, Maria Platon, Ilie Popescu, Doru Popovici, Vasile Precop, Cristina Puha, Raluca Răşinariu, Petru Russşindilar, Mihailo Saiko, Emil Satco, Vasile Tărâţeanu, Dumitru Teodorescu, Vasile Tomescu, Serghei Troian, Domnica Ţibu, Pavel Ţugui, Luminiţa Vartolomei, Mira Voitec-Dordea, Hugo Weczerka, Ion Zadik.

Prin oferta sa, „Analele Bucovinei" se adresează, în acelaşi timp, unui public mai larg, furnizându-i elemente (date, informaţii, modele de interpretare) necesare în construirea propriei strategii de cunoaştere, precum şi repere în deprinderea ştiinţei de a înţelege prezentul şi de a-şi construi viitorul. Într-o perioada anevoioasă, de schimbare a paradigmei culturale şi de recesiune a resurselor, fiinţând într-un orăşel modest, departe de marile biblioteci şi arhive, „Analele Bucovinei", prin fiecare din tomurile sale, oferă, în primul rând bucovinenilor risipiţi astăzi în mai multe ţări şi pe mai multe continente, un exemplu de valorificare şi promovare a valorilor de patrimoniu naţional-european, susţinut printr-o tenacitate elegantă şi o distinsă modestie[10].

În viaţa publică a provinciei noastre, contribuţia periodicului „Analele Bucovinei" este recunoscută şi răsplătită prin acordarea unor distincţii: Diploma de Onoare, acordată colectivului de redacţie, la împlinirea a 10 ani de la fondarea periodicului „Analele Bucovinei", pentru „contribuţia la răspândirea culturii naţionale şi promovarea unei alternative româneşti autorizate în dialogul referitor la

[10] Pentru aceasta, vezi, între altele: Adrian Cioroianu, *Puţină Moldovă*, în „Dilema", anul X, nr. 503, 1–7 noie

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)

istoria şi cultura Bucovinei", Primăria municipiului Rădăuţi, 16 decembrie 2004; Premiul pentru periodice al Fundaţiei Culturale a Bucovinei, atribuit la 8 decembrie 2006, pentru tomul XII, nr. 1, 2005[11].

De-a lungul celor douăzeci ani de existenţă, în paginile periodicului „Analele Bucovinei", alături de fondatori şi îndrumători – academicieni şi profesori universitari din ţară publică cercetători, profesori, învăţători, preoţi, muzeografi, arhivişti, din multe localităţi ale Bucovinei şi din ţară, de la Cernăuţi şi din Basarabia, din Occident. Unele dintre eboşele publicate, mai întâi aici, formează substanţa unor studii şi monografii ce se publică, după 1996, în colecţia „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii".

În peisajul publicisticii ştiinţifice din România, „Analele Bucovinei" reprezintă o apariţie singulară, patronată de Academia Română, prezentă în circuitul naţional şi internaţional, unde se bucură de o primire bună: „Se poate remarca, în ansamblu – scrie, în acest sens, academicianul Alexandru Zub în 2005 –, preocuparea echipei de la Rădăuţi – de a informa pe cei interesaţi asupra chestiunilor ce se pun azi cu privire la acea parte din Ţara de Sus, care, după ocupaţia habsburgică, s-a numit Bucovina. De unde pansantul istoriografic al multor autori, chiar şi atunci când vin din alte domenii. Unele texte sunt pregnant polemice, însă cu măsură, cu respect pentru preopinent şi cu interes real pentru stabilirea adevărului"[12].

Dintre opiniile despre periodicul „Analele Bucovinei", exprimate de-a lungul celor două decenii de apariţie neîntreruptă, reproducem un fragment din *Prefaţa*, semnată de academicianul Ştefan Ştefănescu, la unul din volumule editate de noi:

[11] Vezi Emil Satco, Alis Niculică, *Pentru promovarea artei şi literaturii în Bucovina. Fundaţia Culturală a Bucovinei la cincisprezece ani*, Suceava, [Editura] Muşatinii, 2010, p. 182–183, 193–194.

[12] Apariţia periodicului „Analele Bucovinei" prilejuieşte „o adevărată revelaţie" în viaţa culturală a provinciei, certificând „cu argumente ştiinţifice continuitatea spiritualităţii româneşti în Bucovina istorică". Vezi Ilie Luceac, *„Analele Bucovinei", An I, 1, 1994. Centrul de Studii „Bucovina", Editura Academiei Române, Bucureşti, 1994, 234 p.*, în „Glasul Bucovinei", revistă trimestrială de istorie şi cultură, Cernăuţi – Bucureşti, anul I, nr. 4, 1994, p. 128–130. Fiecare din cele aproape 30 de tomuri ale periodicului ştiinţific de la Rădăuţi se bucură de-a lungul anilor de numeroase cronici de semnal ori de întâmpinare, atât în presa cotidiană din Bucovina cât şi în periodice ştiinţifice şi de cultură din ţară, cronici care subliniază contribuţia acestuia la „sporirea fondului documentar istoric referitor la Ţara de Sus". Vezi, printre altele, Vasile Precop, *„Analele Bucovinei", An IV, 1 (7) şi 2 (8), 1997*, în „Glasul Bucovinei", Cernăuţi – Bucureşti, anul V, nr. 2 (18), 1998, p. 117–120; [Ştefan Hostiuc], *„Analele Bucovinei", Anul VIII, Nr. 1, 2, 2001*, în „Mesager Bucovinean", Bucureşti, anul II, nr. 1 (5), ianuarie – martie, 2003, p. 8. Pentru „un bilanţ de parcurs" al instituţiei, la împlinirea a zece ani de activitate, cu trimitere la volumul retrospectiv aniversar al periodicului ştiinţific al acesteia, vezi Alexandru Zub, *„Analele Bucovinei", IX, 2002, 2, p. 313–619*, în „Anuarul Institutului de Istorie «A. D. Xenopol»", XLII, Iaşi, Editura Academiei Române, 2005, p. 799–800. Sub titlul *Studii bucovinene – un bilanţ de parcurs*, textul semnat de acad. Alexandru Zub apare, ca editorial, în „Dacia literară", serie nouă, anul XVI, nr. 6 (63), noiembrie – decembrie 2005, p. 3–4.

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)

„Revista «Analele Bucovinei», deschisă contribuţiilor ştiinţifice autentice, a atras printre colaboratorii ei nume ilustre de oameni de cultură români şi străini, ca şi mulţi tineri talentaţi.

Varietatea tematică – de la izvorul istoric inedit, la reflecţia profundă asupra valorii istoriei, de la istoria străveche la istoria zilelor noastre, de la istoria locală la cea naţională şi universală – şi permanenta preocupare de întinerire a cercului de autori de valoare fac ca revista să fie un veritabil barometru pentru natura şi nivelul preocupărilor în istoriografia naţională şi universală de azi”[13]. „Revista Institutului «Bucovina» [al Academiei Române] – susţine Alexandrina Cernov, m. o. al Academiei Române, într-un referat din 2014 – este o publicaţie necesară [care readuce în actualitate] adevărate modele de rezistenţă naţională” din istoria provinciei noastre, privită ca parte inseparabilă a istoriei moderne şi contemporane a României.

Dintre referirile de prestigiu, trebuie reţinută, însă, şi privirea critică a lui Mihai-Ştefan Ceauşu, publicată de „Analele Bucovinei” într-un editorial din 2012: „Ca orice început, mai ales într-o perioadă ce părea a fi a unei nesfârşite tranziţii, găsirea drumului propriu a fost mai dificilă, unele proiecte ştiinţifice, mult prea vaste şi fără posibilitate de acoperire reală, precum *Enciclopedia Bucovinei*, nu au putut fi duse la bun sfârşit în formula propusă iniţial. Din eşecul acestui proiect, începând din anul 1994, a apărut revista «Analele Bucovinei», cu apariţie semestrială, care avea şi are până azi, o structură tematică extrem de eterogenă, de tip enciclopedic, reunind în cadrul aceluiaşi tom studii din domeniul istoriei, literaturii, folclorului sau al ştiinţelor naturii. În decursul timpului, prin continuitatea apariţiei şi, mai ales, prin orizontul informaţional şi buna calitate a multora dintre studiile publicate, revista a ajuns să se impună în lumea ştiinţifică românească, având şi vizibilitate externă. Totuşi, considerăm că factura enciclopedică a «Analelor Bucovinei» nu este prea benefică astăzi, când lumea academică tinde spre o cât mai exactă definire a domeniului, permiţând, ce-i drept, într-o anumită măsură, interdisciplinaritatea. În acelaşi timp, ea face mai dificilă încadrarea revistei în standardele tematice obişnuite şi, de aici, dificultăţi în obţinerea unui calificativ superior în cotarea pe care Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice din Învăţământul Superior o aplică revistelor ştiinţifice româneşti. O nouă structurare şi regândirea tematică a acestei publicaţii periodice, în acest context, ar putea fi o chestiune mai mult decât binevenită în viitor”[14].

[13] D. Vatamaniuc, *Bucovina între Occident şi Orient. Studii şi documente*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2006, p. 7–8.

[14] Mihai-Ştefan Ceauşu, *Consideraţii privitoare la cercetarea istoriei Bucovinei în spaţiul românesc*, editorial, în „Analele Bucovinei”, anul XVI, nr. 2 (33), [iulie – decembrie] 2009, p. 364. Republicat în tomul retrospectiv, aniversar, din anul XIX, nr. 2 (39), [iulie – decembrie] 2012, p. 488 (p. 487–492). Pentru o înţelegere într-un cadru mai larg, vezi şi un alt editorial semnat de Ştefan Purici, *Istoriografia Bucovinei: continuitate versus schimbare*, *ibidem*, anul XVII, nr. 2 (35), [iulie – decembrie] 2010,

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)

La împlinirea a două decenii de existență în comunitatea științifică din Bucovina, moment favorabil pentru un nou bilanț de parcurs, redacția periodicului „Analele Bucovinei"[15] privește cu încredere spre viitor, încercând să-și fructifice experiența și să-și apropie capabilitățile de exigențele competiției științifice naționale și internaționale în cercetarea științifică privind destinul acestei străvechi provincii românești.

[15] De la tomul XVI, 2 (32), iulie – decembrie 2009, colegiul de redacție al periodicului „Analele Bucovinei" este format din: academician Ștefan Ștefănescu, Dorin Ieșean, m. c., Mihai Iacobescu, Ștefan Purici, Ortfried Kotzian, Mihai-Ștefan Ceaușu, Marian Olaru. Redactor-șef: D. Vatamaniuc. S

BDD-A32896 © 2014 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:00:58 UTC)